

Leden rondom de aard

*De ironische paradox van het geloof
dat de aarde plat is*

Een complottheorie is een theorie waar het tekort aan bewijs wordt toegeschreven aan de activiteiten van een krachtige samenzwering. Complottheorieën zijn - per definitie - onbewijsbaar. Ze bieden geen waarneembaar inzicht in de wereld van politiek, geschiedenis of wetenschap, maar ze vertellen ons een heleboel over de moderne samenleving.

Enkele jaren geleden tweette de Flat Earth Society: 'we have members all around the globe' ('wij hebben leden rondom de aardbol'). De tweet werd onmiddellijk een vaak gedeelde FB-meme (een tekst die massaal in FB gedeeld wordt). Veel lezers dachten dat het een grap was. Maar blijkbaar waren er genoeg mensen die het geloofden om in 2018 een internationale conferentie te kunnen houden met 500 leden.

Platygeans (zoals ze zichzelf noemen, of ook 'Zetetics') beweren dat ze de oudste vereniging in de wereld zijn. Met een schriftelijke geschiedenis die teruggaat tot 4000 jaar voor onze jaartelling.

Volgens de historici begon de moderne 'platte-aarde'-beweging bij Samuel Rowbotham (1816-1884). Hij hield een serie zogenaamd wetenschappelijke observaties in Bedford, Engeland. Later probeerde hij ook de Bijbel te citeren. Zodat het leek alsof hij zich baseerde op de twee pilaren van de toenmalige maatschappij, namelijk de Bijbel en de wetenschap.

De oorspronkelijke vereniging van Zetetics is gestopt in 1904, maar in 1956 werd door Samuel Shenton de opvolger ervan opgericht: International Flat Earth Society. Shenton had weinig interesse in theologische argumenten en probeerde alles te bewijzen met wetenschappelijke en technologische argumenten.

Het huidige geloof in een platte aarde wordt vooral verspreid via online groepen. Het maakt nu deel uit van de cultuur van complottheorieën. Samen met het idee dat de landing op de maan nooit heeft plaatsgevonden en met allerlei kritiek op NASA en de conventionele wetenschap.

Misschien klinkt dit allemaal als ongevaarlijke onnozelheid. Helaas is dat niet zo. In februari 2020 overleed Mike Hughes, een bekende waaghals. Zijn zelfgemaakte raket ging kapot bij een poging om te bewijzen dat de aarde plat was.

Nog ironischer – en triestiger – is dat zijn woordvoerder naderhand vertelde dat Hughes helemaal niet in een platte aarde

Het leek alsof hij zich baseerde op de twee pilaren van de toenmalige maatschappij, namelijk de Bijbel en de wetenschap.

Het idee dat we de
waarheid kunnen
destilleren
door alles
te betwijfelen
wat betwijfeld
kan worden,
is verdacht.

geloofde. Maar hij gebruikte de theorie om publiciteit te krijgen voor zijn stunts.

We zien dus dat samenzwerings-theorieën dodelijk kunnen zijn. Zelfs wanneer je er zelf niet in gelooft.

Nu denk je misschien: 'wat zijn die mensen goedgelovig!' Maar eigenlijk is het andersom. Er bleken twee soorten 'Flat Earthers' te zijn. Satirische Flat Earthers zoals Hughes zien het als een gemakkelijke manier om publiciteit te krijgen. Of gewoon om goedgelovige mensen uit te lachen. Overtuigde Flat Earthers zijn meestal mensen die tot en met sceptisch zijn over **alles**. Ze geloven eigenlijk alleen in hun eigen observaties, theorieën en argumenten. Hoe meer tegenbewijs ze zien, hoe harder ze roepen. Hun mantra is: 'we won't get fooled again' ('wij laten ons niet meer voor de gek houden').

De postmoderne neiging om alles in twijfel te trekken is

het resultaat van een radicale twijfel. Die werd tweehonderd jaar geleden door René Descartes in gang gezet. Maar het idee dat we de waarheid kunnen destilleren door alles te betwijfelen wat betwijfeld kan worden, is verdacht.

Is dit misschien een lastige maar aanvaardbare bijwerking van het radicale secularisme? Behalve Mike Hughes hebben weinig mensen echt schade geleden door hun geloof dat de aarde plat is. Maar wat als het gaat om anti-vaxxers? Of het ontkennen van Covid-19?

Mensen die geloven dat de aarde plat is, proberen zowel de wetenschap als de Bijbel aan te halen om hun stelling te bevestigen. Niet omdat die hun theorie ondersteunen, maar omdat de twee samen de basis van de westerse samenleving vormen. Onze technologie stoelt op een wetenschappelijke basis. En onze ideeën over mensenrechten, de waarde van het individu en de gelijkheid

van alle volken komen uit het Nieuwe Testament. In feite komt ook de wetenschap voort uit het bijbelse idee van 'waarheid'. De christelijke zekerheid dat bij ons dezelfde rationaliteit is ingebouwd als in het heelal. Dit is niet vanzelfsprekend. In gebieden waar geen bijbels wereldbeeld heerst, is de technologische vooruitgang nooit gevorderd tot echte wetenschap.

De twijfel aan alles wat wetenschappelijk is, leidt uiteindelijk tot het idee dat de aarde plat is en dat alle vaccinaties slecht zijn. Ook het in twijfel trekken van de historische basis van onze samenleving heeft consequenties gehad. Is het misschien tijd om terug te kijken naar de basis? We leven in een tijd van twijfels over God en twijfels over de Bijbel. Is het niet redelijk om, al is het maar voor een keer, deze twijfels in twijfel te trekken?

Martin Turner

Hoe weet ik dat de aarde niet plat is?

5 simpele stappen.

1. Neem een potlood, een blad papier en een liniaal.
2. Teken een rechte lijn en een cirkel.
3. Teken op zowel de rechte lijn als de cirkel wat bergen, bomen en gebouwen.
4. Teken nu voor allebei een gezichtslijn, d.w.z. een lijn die aangeeft wat je kunt zien vanuit een bepaald punt op de platte lijn of de cirkel. Als de aarde plat is, zou je alle bergen van de hele wereld kunnen zien. Bij een bolle aarde 'verdwijnen' dingen achter de horizon.
5. Kijk nu uit het raam. Zie je het Himalayagebergte, de Alpen en de Rockies? Zo ja, dan is de aarde plat. Zo niet, dan is ze bol !!

